

סוגרים שבוע

מתוך הפרשה

תקציר הפרשה: בני ישראל מתרבים במצרים ופרעה מטיל עליהם עבדות ועינוי * הוא פוקד על המיילדות העברית להמית את הבנים הנולדים וכשזה לא עוזר גוזר להשליך אותם לניאור * משה נולד, מוסתר ביאור ונלקח על ידי בת פרעה * משה גדל ויוצא לראות בסבל אחיו * הוא הורג את המצרי ונאלץ לברוח כשמלשינים עליו * משה מגיע למדין, מציל את בנות יתרו ונושא את ציפורה * ה' מתגלה למשה בסנה ושולח אותו לגאול את ישראל * משה ואהרן באים לפני פרעה אך הוא מכביד את ליבו והעבודה.

מה הטעם לנסות כשנדמה שאין סיכוי?

לאחר הגזירה הנוראה של פרעה "כל הבן היילוד היאורה תשליכוהו", מחפשת אימו של משה היכן להסתיר את התינוק היקר שנולד לה. היא מחביאה אותו ליד היאור ופתאום מופיעה שם בת המלך בכבודה ובעצמה. הנסיכה המצרית שמה לב לתיבה מוזרה המונחת בין קני הסוף ומתעניינת מה יש בתוכה - "וַתֵּרָא אֶת הַתֵּיבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֶמְתָּהּ וַתִּקְחָהּ". חז"ל מסבירים שהתיבה היתה רחוקה ממנה, אך היא שלחה אליה את ידה. באותו רגע התרחש לה נס והיד שלה השתרבבה והתארכה עד שהגיעה אל התיבה וכך היא משכה אותה אליה (רש"י על המקום).

רבי שמחה בונים מפשיסחא (מגדולי החסידות לפני 200 שנה) שואל שאלה מעניינת על התנהגותה של בת פרעה: "אם באמת היה מקום רחוק כל כך, איך עלה על דעתה מתחילה לשלוח ידה לשם? ומניין ידעה שיעשה לה נס גדול כזה?!"

כלומר, אנחנו יודעים לספר היום שנעשה נס והיד שלה התארכה עד לתיבה. אבל הרי כשהיא הושיטה את ידה היא לא ידעה שזה מה שיקרה! למה מלכתחילה היא שלחה את היד הקצרה, כשהתיבה כל כך רחוקה ובכל מקרה אין סיכוי להגיע אליה?

תשובתו המפתיעה מלמדת כלל גדול לחיים: "אלא יש ללמוד מכאן תועלת גדולה בעבודת ה'. שלא למנוע אדם את עצמו בשום מעשה הישר והטוב, אף שיראה מראש שלא יעלה בידו להגיע עדי תכליתו. אם באמת יכוון האדם במעשהו בכל לבו ונפשו, אין שום דבר שבעולם עומד לנגדו. וה' ברוך הוא יעזרהו על דבר כבוד שמו לברך על המוגמר... וכן כאן, היא עשתה את שלה לשלוח ידה, על כל פנים אמה אחת, ונעשה לה נס שנשתרבבה אמות הרבה".

לפעמים אדם מוותר מראש ולא מנסה כי נראה לו שבכל מקרה לא יצליח להשיג את הכול ולהגיע לתוצאה מושלמת. סיפורו של בת פרעה מלמד אותנו לא לזלזל אפילו במעשה קטן. כל השתדלות חשובה, וגם אם לא נצליח להגיע אל המקסימום, "לא עליך המלאכה לגמור", אסור לוותר על מה שאנחנו כן יכולים ובעז"ה מזה ייצמח גם ההמשך.

מספרים ש...

בקשה אחרונה

לפני כמה שנים נפטר איש עסקים מצליח. הוא היה ידוע בעושרו הרב, אך גם בגמילות חסד ובתרומות למוסדות תורה. עוד כששכב על ערש דווי הפקיד ביד בניו שתי מעטפות סגורות. הוא ציווה עליהם לפתוח אותן רק אחרי מותו. על הראשונה היה כתוב 'לפתוח בעת ההלוויה' ועל השניה 'לפתוח בתום השבעה'. בעת ההלוויה כשנפתחה המעטפה הראשונה התברר שכתובות בה שש מילים בלבד: "אני מבקש לקבור אותי עם גרביים". הבנים הופתעו אבל רצו מאוד למלא את בקשתו האחרונה של אביהם. החברא קדישא סירבו בתוקף והתעקשו שלפי ההלכה לא קוברים אדם עם גרביים. כל תחינותיהם, צעקותיהם ואיומיהם לא הועילו והאב נקבר בלי גרביים.

כולם ציפו בקוצר רוח לסוף השבעה כדי לגלות את סודה של המעטפה השנייה. בני המשפחה והחברים התכנסו יחדיו והבן הבכור נטל לידי את המעטפה. בידיים רועדות הוא פתח אותה ועל הדף שבפנים היו כתובות המילים הבאות:

"בני היקרים, אני יודע שקברתם אותי בלי גרביים.

רק רציתי להראות לכם, שלא משנה כמה כסף ורכוש יש לך בעולם. כשאתה עוזב אותו לא תוכל לקחת איתך אפילו זוג גרביים עלוב אחד...".

נקודה למחשבה: מה לדעתכם גרם לאותו אדם לעשות 'תרגיל' כזה לילדים שלו? האם נתקלתם באנשים שהכסף 'סובב' אותם לגמרי? איך בונים בתוכנו סדר עדיפויות בו הכסף והעבודה יקבלו את המקום הנכון שלהם?

פיתחים שולחן

שאלות לדיון משפחתי

'דרוש מנהיג' - 'יעתה לכה ואשליך אֶל פְּרֵעָה' (ג,י) - מהן התכונות המאפיינות את האיש שנשלח לגאול את ישראל ולהנהיגם? מה היחס בינו לבין המנהיגים שאנו מכירים כיום? איזה משקל אתם נותנים ליכולת הרטורית ולהופעה החיצונית של מנהיג/שגריר/נואם, לעומת האישיות והמידות שלו? מדוע דווקא מנהיג ישראל גדל כילד בבית פרעה הרשע כנסיך מצרים, ומרבית שנותיו הבוגרות בילה בארץ זרה כְּרוֹעֵה צֹאן?

'יאללה, מכות, יאללה' - 'ויאמר לְרִשָּׁע לָמָּה תִּכֶּה רֵעֶךָ' (ב,יג) - בשנים האחרונות אנו עדים להתעצמות תופעת האלימות בארץ. מה גורם לחברה בישראל להיות כה אלימה? מה מביא ילד לסגל לעצמו את הכוחנות והאגרסיביות כשיטה לפתרון בעיות? האם אלימות מילולית חמורה, בעיניכם, פחות מאלימות פיזית? מדוע? איך לדעתכם נכון להתמודד עם העניין? (ענישה מחמירה /הגבלה על פרסום תכנים אלימים במדיה/חינוך לסובלנות/אחר)?